पीएमश्री केन्द्रीय विद्यालय सीतापुर प्रथम पाली

द्वितीय सावधिक परीक्षण

कक्षा – अष्टमी

समयः -90 निमेषः विषयः –संस्कृत पूर्णांक - 40

नाम.......................................विभाग ....

दिन ....दिनांक ....

अनुक्रमांक ....

हस्ताक्षर निरीक्षक-- परीक्षकः-

नोट- सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः

खण्ड (क)अपठित अवबोधन

प्रश्न 1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तराणि लिखत –

'क्रोधः मनुष्यस्य महान् शत्रुः। क्रुद्धः जनः गुरून् अपि निन्दति, अपभाषणं करोति, ज्येष्ठानां हितवचनानि अपि च न श्रृणोति। तस्माद् वयं क्रोधात् सावधानाः भवेम्। यदि क्रोधः आगच्छति तदा तस्मिन्नेव क्षणे मौनं धारणीयम्। मौनेन मनः शान्तं भवति। वाणी अपि नियंत्रिता भवति। ईदृशे काले किञ्चित् पुस्तकं गृहीत्वा पठेम। कोपात् सर्वदा आत्मानं रक्षेम।

एकपदेन उत्तरत 1/2x2=1

(क) मनुष्यस्य महान् शत्रुः कः?

उत्तर - ....

(ख) क्रोधे आगते किं धारणीयम्?

उत्तर - ....

पूर्णवाक्येन उत्तरत 2x2=4

(क) क्रुद्धः जनः किं करोति?

उत्तर - ....

(ख) मौनेन किं भवति?

उत्तर - ....

खण्ड (ख) रचनात्मक अवबोधन

प्रश्न 2 संस्कृत भाषायां वाक्यप्रयोगं कुरुत- 5

क) विद्या ....

https://www.evidyarthi.in/

ख)तपः ....

ग) प्रदेशस्य ....

घ) परकीयं ....

च) नित्यम् ....

प्रश्न 3 रेखांकित पदमाधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत – 5

क)वयं **<u>स्वदेशस्य</u>** राज्यानां विषये ज्ञातुमिच्छामि ।

....

ख)एतानि राज्यानि तु भ्रमणार्थं **<u>स्वर्गसदृशानि</u>** ।

....

ग) **<u>तयोः</u>** नित्यं प्रियं कुर्यात् ।

....

घ) मनुष्यः **<u>सत्यपूतां</u>** वाचं वदेत ।

....

ङ) त्रिषु तुष्टेषु सर्व **<u>तपः</u>** समाप्यते ।

....

खंड (ग) अनुप्रयुक्त व्याकरणं

प्रश्न 04 मन्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत – 0.5x5=2.5

तावत्	अपि	यादृशं	यथा	नित्यं

क) .... कर्म करिष्यसि , तादृशं फलं प्राप्स्यसि ।

ख) तयोः .... प्रियं कुर्यात् ।

ग) वर्षशतैः ....निष्कृतिः न कर्तुं शक्या ।

घ) यावत् सफलः न भवसि , ... परिश्रमं कुरु ।

ङ) ....राजा, तथा प्रजा ।

https://www.evidyarthi.in/

प्रश्न 05 तद्भव शब्दानां संस्कृत पदानि लिखत - **1x4=4**

यथा - सात ---- सप्त

क) बहिन ---- ....

ख) संगठन ---- ....

ग) बाँस ---- ....

घ) आज ---- ....

खण्ड (घ) पठित अवबोधन

प्रश्न 6 गद्याशं पठित्वा अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत-

एकदा सावित्र्या मार्गे दृष्टं यत् कूपं निकषा शीर्णवस्त्रावृताः तथाकथिता: निम्नजातीयाः काश्चित् नार्यः जलं पातुं याचन्ते स्म। उच्चवर्गीयाः उपहासं कुर्वन्तः कुपात् जलोद्धरणम् अवारयन्। सावित्री एतत् अपमानं सोढुं नाशक्नोत्। सा ताः स्त्रियः निजगृहं नीतवती। तडार्ग दर्शयित्वा अकथयत् च यत् यथेष्टं जलं नयत। सार्वजनिकोऽयं तडागः। अस्मात् जलग्रहणे नास्ति जातिबन्धनम्। तया मनुष्याणां समानतायाः स्वतन्त्रतायाश्च पक्षः सर्वदा सर्वथा समर्थितः।

एकपदेन, उत्तरत- **1/2x4=2**

1. के जलोद्धरणम् अवारयन्? ....
2. शीर्णवस्त्रावृताः स्त्रियः किं पातुम् इच्छन्ति स्म? ....
3. सावित्री ताः स्त्रियः कुत्र नीतवती? ....
4. सावित्री ताः गृहं नीत्वा किम् अदर्शयत्? ....

पूर्णवाक्येन उत्तरत- **2x2=4**

1. सावित्री शीर्णवस्त्रावृताः महिलाः कुत्र अपश्यत्?

....

2.तडागं दर्शयित्वा सा ता: महिलाः किम् अकथयत्?

....

प्र.7 श्लोकं पठित्वा प्रश्नानां उत्तरं लिखत –

दृष्टिपूतं न्यसेत्पादं, वस्त्रपूतं जलं पिबेत्।

सत्यपूतां वदेद्वाचं, मनःपूतं समाचरेत्।।

एकपदेन उत्तरत- **½ x 2 = 1**

https://www.evidyarthi.in/

(क) कीदृशं जलं पिबेत्? ----------------------

(ख) कीदृशीं वाचं वदेत्? ---------------------

पूर्णवाक्येन उत्तरत- 2 x 2 = 4

(क) दृष्टिपूतं किं न्यसेत्?

(ख) किं समाचरेत्?

प्र.8 विशेष्य – विशेषणानां उचितं मेलनम् कुरुत । 1/2x5=2.5

विशेष्य – पदानि	**विशेषण - पदानि**
अयम्	संस्कृतिः
संस्कृतिविशिष्टायाम्	इतिहासे
महत्त्वाधायिनि	प्रदेशे
प्राचीने	समवायः
एकः	भारतभूमौ

प्र. 9) श्लोकांशान् मेलयत - 1/2X4=2

(क) यं माता पितरौ क्लेशं	आचार्यस्य च सर्वदा ।
(ख) न तस्य निष्कृतिः शक्या	तपः सर्वं समाप्यते ।
(ग) तयोर्नित्यं प्रियं कुर्यात्	सहेते संभवे नृणाम् ।
(घ) तेष्वेव त्रिषु तुष्टेषु	कर्तुं वर्षशतैरपि ।

प्र. 10 लकारपरिवर्तनं कुरुत - 1x 3=3

(क) सा अध्यापने संलग्ना भवति। (लृटलकारः)

....

(ख) सः त्रयोदशवर्ष कल्पः अस्ति। (लङ्.लकारः)

....

(ग) महिलाःतडागात् जलं नयन्ति। (लोट्लकारः)

....

https://www.evidyarthi.in/